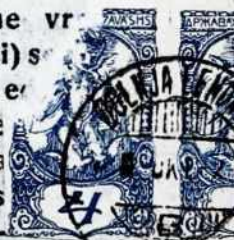

Glasilo Prekmurških Slo-
vencov. Cena na leto 20
K., na polleta 10 K., na
štrtinleta 5 K. Urednik i
izdajatelj Klekl Jožef vp.
pleb. Črenšovci Prekmurje

NOVINE

Rokopisi se ne vr
Oglasi (inzerati) s
mejo. Cena za e
dratni centime
za ednok, za
popüs

Odprto pismo „odseki za prehrano v Ljubljani!“

Poštuvani Odsek! Celo Prek-
murje zdigne svoj plačni glas,
svojo jočečo tožbo proti tebi. Če
maš srce, nas boš poslušno, če
nemaš srca, si za večno pokopao
državno miseo v Prekmurji. Naša
tožba je večmesečna, naše skuze
so že zrasle na velike deroče
vodine, i ti se li ne geneš, ti li
delaš tisto z nami, ka postava ne
dovoli. Svojo zadnjo prošnjo zdig-
nemo zdaj do tebe: *odpravi mo-
nopol, odpravi proti postavno rav-
nanje, da poleg tvoje krivde nesme
ubogi Prekmurjec svoje živine, svojih
svinj odavati prosto v Jugoslaviji
kak vsaki drugi državljan.*

Našoj živini, našim svinjam
ti določas cene, ti nam zapiraš
mejo v Medjimurje, na Štajarsko,
ti pot trgovcom teh krajov k nam.
Zato ka smo, goli, nagi, bosí,
izstradani, smo prisiljeni tvojim
küpcom odati, po tvojoj sramotno
nizkoj ceni svoje zadnje svinče,
svoje zadnje marše i si kupiti
predrago obleko, obüteo, mast
i melo.

Tvoji küpci so milijonarje,
tvoji odajalci so siromaški ljudje,
šteri na 2—3 plüгах zemlje moro
najmenje päť, včasí deset ljudi
hraniti. Tvoji küpci vsi se ne
morejo hvaliti, da so se borili za
novo državo, — pozvedávaj malo,
pa zveš, da so nešteri polegnoli,
kda so prišle jugoslovanske čete
i ešče dnésden se majo za Mad-
jare ne pa za Slovence, čeravno
so slovenskoga roda — tvoji
odajalci so pa v velikom računí
delali, trpeli za novo državo, se
svojega slovenskoga pokolenja
ne sramüvali i se ga ne sramü-
jejo, so zavedni Slovenci. Pa ti
li te prve podpiraš proti drugim,

— bogatim daš roke i puniš
žepe, siromakom pa daš plüsko
i trgaš ž njih zadnji filer, šteroga
moro tátati za drago obleko i
živež te, kda ž njegove živine
svinj drugi poceni lahko živejo.

Poštuvani odsek! Prosimo te,
odgovori nam, poleg štere pos-
tave delaš ti to? Nasim je v
uradnom listi naznanjeno, da je
prosta trgovina. Poznaš naredbo
238. uradnoga lista, poleg šteroga
je „*silje, živino, svinje itd. v druge
pokrajine kraljestva popolnoma slo-
bodno izvažati?*“ Daj nam odgovor,
zakaj se ne držiš orsačkih pred-
pisov? Zakaj devaš vajati na naše
izstradano dobro ljudstvo? Zakaj
dovoliš, da tvoji küpci gučijo, da so
oni zdaj „*mali bogovje*“ Prekmurja?
Zakaj vmarjaš že itak pohenjavla-
joče zdihavanje državne misli, zakaj
tiraš v obväp dobro siromaško,
zavedno ljudstvo da svinogi ž njega
želo raj šterokoli najpozadnjejšo
državo sveta za mater meti kak
svojo milo, sladko, mater štera
ga rodila, štero vroče ljübi i njej
joče na prsah zaman za pomoč
— to bogato Jugoslavijo. Odgo-
vori na to poštvani odsek.
Odgovori, zakaj podiraš z krvavi-
mi težavami zidano delo narod-
nih delavcov toga ljudstva? Od-
govori, keliko i komi plačajo za
té monopol tvoji küpci? Na koj
ido tej penezi našega siromaš-
koga ljudstva? Lehko na pod-
poro tistih listov, šteri nam vero
blatijo i preganjajo tiste, ki nas
zagovarjajo? Ali morebit v kaso
demokratskih liberalcov, da bi pri
bližnjih volitvah za drage peneze
dobili düše tistih Prekmurcov,
šterih živino si prle fal ž njih
ztrgao? Daj odgovor!

Odgovori, poštvani odsek,
zakaj rekviriraš? Ne zagovarjaj-
se, ne pravi, ka küptješ. Ne, —
spoznaj, pristani v to, da rekviraš.
Ka je rekviracija. Prisiljena od

daja živine po določenoj ceni. I
v Prekmurji se to godi. Ti dolo-
čiš ceno, ti določiš küpca, Prek-
murci pa so prisiljeni po tvojoj
določenoj ceni odati, ar ovak do
nešterni od gladi vkraj, drugoga
zima mori, da se nemre v koj
obieči ali kaj si obüti, tretjimi
pa živina spokaple, ar je nema z
česom prehraniti. Ali ne ve mo-
rebit poštvani odsek, ka v Prek-
murji vozič krme košta 400 koron.
Njemi je mogoče tüdi znano, ka
od agrarne reforme določene
cene za travnike ne valajo tü,
nego dosta višise i ka se nišče
ne pobriga, ka bi té krivice od-
pravo? Drago küpiti krmo — pa
večina kmetov jo more küpiti
posebno na Dolenskom — marho
pa fal posili tá dávati, je ne samo
rekviracija, nego najkrivičnejša, v
nebo kričeča rekviracija.

Poštuvani odsek! Odpüsti mi,
lehko si ti ne vse tü kriv, lehko
delajo v Prekmurji brez tvojega
znanja tvoji küpci dosta, ka ti ne
veš i ti verješ njim, da je vse
v redi? Odpüsti i pridí! Pridi pa
me poslühni. Jaz sem sirota,
orožja nemam, pridí, tebi se to-
žim, ki mi moreš i si mi dužen
pomagati, ar si ti moja višisa
oblast. Pridi pa poglej moje ne-
vole, moje globoke rane i mi je
zvraci. A pašči se, da če včasí
ne odpraviš krivice i ne razteg-
neš za celo Jugoslavijo obstoječo
pravdo prostoga trštva tüdi na
jugoslovensko Prekmurje, nesi
več odsek za prehrano, nego
„*odsek za gospodarsko i narodno
smrt Prekmurcov*“. Prekmursko
slovensko ljudstvo.

**Ki ma kaj k odaji, ali
kaj šče küpiti, naj glasi
v NOVINAH.**

Položaj v Prekmurju.

Dugo in mirno smo gledali dogodke, ki so se godili v Prekmurju po vojaštvu. Mučali smo. Ne smo šteli govoriti, čakali smo, morebiti se pobogša te sramoten položaj. A britko smo se varali. Kem duže, tem hujše se godi. Vsaki potrpežljivosti more enkrat konce biti. Tak i tudi naši. Duže nemoremo prestati toga vnogoga sekiranja, šteromi je naše mirno prebivalstvo podvrženo v celom Prekmurju.

Pitamo, gospoda, ali je li ne zadosta nam Prekmurcom, ki ste nas v gospodarskom na vse kraje tak okoli zagražili, da se niti genoti nemoremo? V eden mali trikot ste nas potisnoli, iz šteroga ne mogoč včiniti niti en korak. Če ščemo iti dalje notri v Jugoslavijo prek Müre, nepustite nas brez izkaznic. I to izkaznico kak težko dobi človek! Zdaj že sliko (fénykép) more meti vsakši, ki šče prek Müre iti v Medjimurje.

Dragi Prekmurec, premisli si samo, kak boš mogo nadalje živeti, nemoreš iti nikam, kje bi si kaj küpo, ka ti je potrebno. Prek Müre te nepustijo, vojaki ti vkraj zemejo vse nesmileno, či si kaj ščeš prnesti, v Austrijo te nepustijo, od Vogrskoga niti nemo govorili. Oni ti pa nedajo nič. Ogüllili so te že dobro, ta liberalska gospoda, žepe so si napunili, živino so ti po fal ceni zvozili, ti pa lahko gledas skoz prstov.

Pa te nesrečen naš gospodarski položaj njim ne zadosta. Se v tom malom koti nas tem bole muči, se-

kira, izziva podivjano vojaštvo. Kelko sekiranja morejo prestati samo kolesarja, za voljo svojih kolesov. Če boš šo z Lendave v Mursko Soboto najmenje petkrat te dolspravijo z kolesa i notri ženejo. Vnogokrat še vkraj zemejo koles in dobro nabijejo. I to zato, vidis, da maš biciklin. Samo en slučaj. Pred ništernimi dnevi se zgodilo v Dugovesi. Eden pošteni rokodelavec, zaveden slovenec ide domo v D. Lendavo z svojim kolesom. Pri dugoveški šoli ga stražnik stavi, legitimirati se more. Pokaže svoje legitimacije ešče sliko. Nikaj je ne vredi, vojaki ga v šolo potegnejo, nesmileno na pol mrtvoga ubijejo, koles vkraj zemejo. Vajenca, ki ga je po koles poslal z prisposodnim talom dobro naklestijo. Na drugi den sam gospod se javi znova pri vojaštvu: „kaj hočes, ti grda svinja“ in ga v obraz popljujejo. Komandanta straže seveda nindri ne najti. Gospoda, mi si vösprsimo takše postopanje z našim prebivalstvom. Mi smo še zato ne v Albaniji ali Macedoniji! Pritožba k višji oblasti je zobstom. Seveda, da g. podpolkovnik Lukič sam ide naprej z dobrim zgledom, kako more mirno prebivalstvo sekirati in izivati. Zdaj je že prepovedano meščancem v D. Lendavi se po trotoari (járda) šetati kre njegovoga stanovanja. Stražnik njegov vsakoga dolstira večer okoli 1/2 9 vöre ž njega. Ga g. Lukič dao napraviti lahko! Mi smoga plačali, zato pa tudi ščemo po njem hoditi in zato je.

Da, kak Slovenski Narod piše, On je Bog Prekmurja! Ali pitamo g.

Lukiča, je on storil le en korak za Prekmurje? Pa čüdno kako postopa te človek z onimi ljudimi, ki so za osvobojenje Prekmurje telko včinolli! Da je enkrat g. dr. Slavič dospel v Lendavo, komi jedino ima g. podpolkovnik zahvaliti, da je zdaj Bog Prekmurja, niti njemi telko prostora ne šteo dati v dvorišči Krone, da bi z svojim vozom pod streho stopo. To je „autogaraža“ seveda za tistiva dva automobila, steriva je zaplenil v Lendavi. Prostora je pa bilo poleg automobila še za 3—4 vozove.

Čemi je vse to izzivanje in sekiranje našega trpečega naroda? S takšim postopanjem našega naroda nigdar ne pridobite za sebé. Lepše si trbej djati z prebivalstvom i potem ne bo telko nezadovoljnosti.

Máte 5 koron?

plačajte je za Novine. Bližajo se volitve, potrebne so krščanske Novine! Naročite si je. Do novoga leta samo 5 koron. Ki pa pošlje 10 koron, dobi ešče kalendar coj. Evangeličanci naročite si Novine.

Izvoz živine. Na posredüvanje kmečke zveze za Prekmurje je predsednik deželne vlade dr. Brejc naznalo, da je izvoz živine iz Prekmurja v Slovenijo, Medjimurje ali Hrvatsko popolnoma prost, tir se naj vsaka kršitev te naredbe taki naznani vladi.

Podlistek.

Kak je prišla naša vladarska rodbina do vlade.

Pred nekaj več kak sto leti so vladali nad Srbijo Törki. Oblasti v deželi so se polastili janičarji, najdivnejši törski vojaki, ki so ne šteli bogati svojega sultana v Carigradi ne drugih törskih oblastnikov, in so zvršavali nad ljudstvom grozna nasilja. Prebivalstvo je sprevidilo, da ne pomoči od nikitin da bo popolnoma iztrebljeno, če si samo ne pomore in se je pripravljalo k upori. Törki so to zasledili in sklenili zahrbtno pomoriti vse odličnejše Srbe, da ljudstvo ne bi melo voditelov. Janičarski načelniki so se razdelili po deželi, pozvali so k sebi ednoga in istoga dneva té na ednom, drugi na drugom kraji odločnejše Srbe pa so je spoklali. Vseh pa so ne mogli dobiti v roke, ár je dostim to dišalo in so ne šli na

pozvanje, drugih pa po priliki ne bilo doma. Glas o groznom klanji se je razneso po deželi in vsaki, ki je vujšeo smrti ali pa si je mislo, da je on tudi med zapisanimi, je bežao v loge in gore.

Med drugimi je tudi vujšeo smrti Jüri Petrovič, siromak, šteri je meo siromaško kučo, ovači pa je deloma kak najemnik (béres) delao pri törskih posestnikih, deloma tržo s svinjami — stari oča našega zdajšnjega vladara. Zavolo njegovoga črnoga obraza so ga Törki imenuvali Karadjordje ali po našem Črni Jüri. Bil je izvenredno hraber in bojevit in razumen proti Törkom grozen, a ovači pa dobroga srca in pošten. Od malih let si je premišlavo, kak bi oslobodo domovino. Zavolo toga se je družo z hajduki, to je s tistimi, ki so pred Törki zbežali v goré in v loge in tam napadali Törke, se z njimi vojsküvali in pri njih ropali, krščenike pa branili in zagovarjali. Törki so s prva ne znali, če je on tudi hajduk, samo to so znali, da je pri Srbih jako ugleden in priljubljen.

Šteli so ga bujti, samo ka njim je vujšeo in zbežao v logé.

Nekaj dni po tem klanji, dné 14 februara 1804 se zberé nad 500 Srbov iz različnih krajev, ki so vujšli smrti, o vési Arašec blüzi Kragujevaca na skrivoma k posvetüvanji! (tanačüvanji) Vsi so bili edini, da se morajo postaviti s silo proti, če neščejo, da da bi jim prejšeo narod. Mogli so voliti voditela in to se je kak pripovedava nekši mož, ki je bio navzoči od začetka dokoma, tak zgodilo:

Jüri je nastopo in pravo: „čüjete, bratje! Če začnemo to delo, trbe izbrati ednoga, ki bo naš poglavar, šteroga vši moremo bogati, ar ovak pa brez toga nemremo, da bi kaj začnoli.“

Nato je pravo bukoviški pop Stanazij:

„Tak trbe, brat Jüri! — Jaz, prvi in tak tudi vsi tü ščemo, da nam ti postaneš starejšina in poglavar, in mi te ščemo vsi bogati.“

Dobro je — pravi Jüri — jaz ščém povsod z vami, neščem pa pred vami. Tü je Stanoje, tü je Vula, tü

Osebnj promet bliži demarkacijske črte.

G. civilni komisar v M. Soboti z dogovorom vojaške oblasti odredi sledeče:

Prestop prek dem. črte se dovoli izključno samo posestnikom, ki imajo na obeh strani dem. črte svoje zemljišča in samo zovolje obdelavanja teh zemljišč. Prehod se pa dopusti samo na mestih, šteta vojaška oblast določi.

Lastniki zemljišč na obeh strani granice morejo meti potrdila vdana od občinskih uradov, potrjena od pristojne orožniške postaje in od civ. komisarja; v D. Lendavi od namestnika civ. kom., v šteri potrdilah more točno biti napisano, kelko ma tu in onstran dem. črte zemlje.

Ta potrdila se morejo potem vidirati od strani komande v M. Soboti ali D. Lendavi.

Drugim osebam je dovoljen prehod na Madžarsko samo prek Gyékényese, v Nemško Austrijo pa samo prek Špilja.

Samo v slučajih smrti ali bolezni, ki pa morejo biti dokumentarično dokazani, se morejo izjemoma dati in vidirati potni listi.

Naročte si Novine.

sta kneza Marko in Teodozij, pa vzemite koga šteta, in jaz ga ščem najbolje bogati.

Zdaj se ništerni udeleženci obrnijo k Stanoju Glavoši i njemi začnejo prigovarjati, naj sprime starejšinstvo mož njemi odgovori:

„Dobro, bratje, jaz sam hajduk in mene bogajo in poslušajo hajduki; ali cell narod so pa nej hajduki pa povejo ljudje zūtra: kama naj idemo za hajdukom. Hajduk nema kuče in stanovanja: zūtra, če nas napdejo Törki, de so v gozd, a mi pa ostanemo na bojiščih, da nas Törki robijo in plenijo. Sostavite si kakega človeka za voditelja izmed vas, šteri je dozdaž živo z narodom, a jaz bom delao keliko mogoče, kak do dozdaž.“

Kda ponūdijo Teodozij Mariževič, uglednomi knezi starejšinstvo, odbije z izgovorom, da nemre biti načelnik hajduškim četam. Kda pa pa ponūdijo Jurij in on odbije, ga pita pop:

(Dale)

Glasi.

Zaupniki kmečke zveze iz vseh far i občin se prosijo, naj zastalno pridejo v Beltince okt 4. v pondelek predpoldnom ob 10. v občinsko hižo. Jako važno.

Goričancom odgovor. Pišete ka je na Vogrskom kila železa 16 koron v Soboti pa 24 koron, platna meter tam 70 koron tu pa 58 koron, čeravno je vogrski penez na pol menje vreden kak naš jugoslovenski. Tam kak pišete živina ma ceno i si siromak li nekaj ležej kŕpi, tu je pa vse drago, živina pa fal. Mi vam odgovorimo da prav mate. A ne pozabite, ka samo tožba nikaj ne valā. Kak dugo bi že lahko ves za vesnicov stopila v vrste naše krščanske kmečke zveze (kisgazdapárt) i ostre proteste pošilale proti krivic. Mi to delamo toli i smo vnogo krivic že odpravili a dokač se celo Prekmurje ne potegŕje za svoje pravice, mi malo dosegnemo. Ne tožite, nego drŕžite se v krščansko kmečko zvezo. Njena politika je proti odiranju kapitalistov, proti izcécanju siromaškoga ljudstva. Čtite naš list, pa spoznate to! Že so nam ga celoga zaplenili, kda smo vas tudi, branili, že so nam več reči ne dali štampati ali štampano zbrisali zato, ka smo glas zdignoli proti krivicam za volo šteri se vi tožite. Ne pozabite dale, ka cene se zmerom preminjavajo. Pred pár meseci so v Pešti nezumno večše cene bile. Mi smo je iz samih peštinski listov spisalil ne pa iz prstov scćali. Pa so zdaj tudi reči, štere so tam dosta dragše kak prinasa so pa tam tudi precu falejše kak prinasa. I cene so ešče nindri ne stalne. Preminjavajose i bodo se ešče en čas. Kda stalne, postanejo, te se pokaže, kje do vekše ali menše, tečas soditi ne moremo, a dužni smo se pa braniti proti krivičnim cenam. Ne pozabimo nadale, ka na Vogrskom je 10 milijardov letnih stroškov več kak dohodkov. Prečtite od 15. sept. vogrške liste, govor ministra finančnoga. Te vam čarno na belom po kaže, ka je tak i list ljudstvo karajo naj bi zadovoljno i plačŕje dačo, ar ovak orsag ne more obstati. V Jugoslaviji je dva milijarda stroškov več kak dohodkov. Oba orsaga sta betežniva i zvracita se tak, če ljudstvo spozna té beteg, svojo dužnost vćni, de potrpljivo i v potrpljivosti iskalo pomoč i vrastvo na orsačke rane. Stopite veliki i mali kmeti vsi v kmečko zvezo, ne dajte se zapelati od agentov, ki vas vznemirjajo i vsi vkŕp se vojskŕmo za svoje pravice ar to je istina, ka ka se zdaj dela v Prekmurji, je v nebo kričeca krivica i do zadnje kaple krvi se bomo proti njej vojs-

kŕvali. A kda to vojsko napovemo, povdarjamo, ka je država nikaj ne kriva, ona naj kvāra ne trpi, nego samo krivci, špekulantje, liferantje i njihovi pomočniki kje koli i štokoli so. Mislimo, ste zadovoljni z našim odgovorom.

Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo z porazumom z oblastjov dravske divizije je odredilo 1. sept. 1920. št. 9811., da se rekrutiranje v Prekmurji odloži na poznejše čase. Pripravljalna dela pa se mrejo zato po občinah nadaljavati in dovršiti.

Maribor. Na mariborskoj javnoj bolnici se je ustanovo oddelek za spolne i kožne betege, šteroga vodstvo je prevzeo primarij dr. Robič Hugon, šteri je bio večletni klinični asistent v Beč i v Gradci.

Hodoš. Porodila je tu trojčeti edna ženska, vsi so zdravi, mati i deca. — V ednoj familiji so jeli kačke gobe, štere so meli za blagvi. Pét ljudi je mrlo od njih oča, mati i troje vekše dece, ostao je samo 15 let star sin, šteri je te ne bio doma.

Novo podporo dobi liberalna stranka v Prekmurji. Bivši franciškam O. Hilar, posvećeni duhovnik, zdaj Gabor Matjaš glasi, ka pride v Beltince k agrarnoj reformi na pomoč. Pomilŕjemo g. Falera, ka je takšega pomočnika dobo, šteri je dvakrat devao izpit za železnisko službo pa ga li ne mogo napraviti. No pa za kortešŕvanje zato dober bo. Edno je samo težava, izmed vnogh zvojenih „žen“, si ne ve štero biš vzeo.

Svinjsko senje v Maribori. Na senje so prignali ešče od Lotmerka i za edno od čekka odstavljeno prase se je plačŕvalo od 160 do 200 koron, za vekše svinje pa od 26 do 30 K po kili. Vŕpamo se ka nam naš g. c. komisar tudi da dovoljenje v Maribor na senje goniti i županom da na glas, kak naj napravijo potrdila za kŕpŕvanje. Prosimoga za to.

Cena mesa v Maribori je: teleče 20—22 kron, govedina 18—20 koron po kili.

Ki se šče kŕenki voziti, naj ide v Nove dvore. Tu majo liberalci brezplačno foringo na razpolago za vsakoga, ki šče viditi od lica do lica liberalnoga svćta dr. Novaka v Čakovci, šteri vteguje svoje prste po Prekmurji z Videcom kuršmitom vred ka bi končil eden z med njidva rad postao naš liberalni poslanec (kŕvet). Tanačivamo njemi, naj pazi na prste, ka de bit po njih, foringo pa najbolje siromakom razdeli. Nesramno kortešranje!

Rusko-Poljska. V Rigi se vrŕijo mirovna pogajanja med rusi in poljaki. Na fronti se dale bijejo. Polake četo so sasedle Luck.

Prekmurski glasnik piše, da se kmeti naj nedajo voditi i včiti od klerikalcev. Klerikalci niti neščejo včiti naše poljedelsko ljudstvo, da mislijo, ka naše prekmursko ljudstvo tak dobro zna, kak trebe orati in sejati, da se njim ne trebe včiti od kr. notarjov in živinorodravnikov tega dela. Naj prej globše orjejo, te tanač njim davlejo prišleki z onkraj Müre, te bode zemlja bole rodila. To pri nas že najmensi kmet znao prie kak ste vi sem prišli. Ali gospoda okoli „Prekmurskoga glasnika“ res to mislijo da naš poljedelavec nič ne razmi! Da samo oni znajo vse? Zakaj so pa te tam onkraj Müre ne navčili bolje svoje ljudstvo poljedelstva. Naj samo poglednejo ta gospoda, polje okoli Ormoža in Ptuja, bodo že vidili, kje orjejo globele tam ali v Prekmurji, kje bole razmijo poljedelstvo tam, ali pri nas. To pa stalno, da od liberalski gospodov se naše ljudstvo nigdar ne navči poljedelstva i tudi neda voditi. Pozna ti gospodov šteri plüg? Razumi k poljedelstvu? Pa te tej ščejo voditi naše kmetisko ljudstvo? Či što, te najoprovim naši gospodje majo pravico voditi naše ljudstvo, ki so vsigdar z njim bili, ki so vsigdar na srci nosili blagor i dobrostanje našega naroda že te, da so liberalci niti ne znali, če je na sveti Prekmurje.

Pitamo vas, kaj ste nam dobro dali, kaj ste nam prinesli z onkraj Müre? Te ogromne davke, da nas muđite na vse strani, da nas ogulite oderete že skoro! Ali more biti to, da smo že skoro goli in bos, da nemamo nikaj, ka bi si v roke vzeli dokeč ste se vi zabavali in pomagali liberalske bogataše in milijonare? Na to vse nam prle dajte odgovor gospodje okoli Prekmurskoga glasnika, te stopimo z vami v guč.

Že fest pijejo od krčme do krčme za našo fal živino razni „fini“ gospodje i širijo liberalno demokratsko stranko Črensovska „Fana“ i beltinska „Huberova“ gostilna se sramujeta. — Mi ešče bole.

Kl ma duge z Austrije dobiti, njemi bodi naznanjeno, da po določih mirovne pogodbe se njemi te popolnoma mora povrneti ešče v naturi, če tak žele. Kl ma kaj za terjati, naj se obrne na družbo „Repatria“ v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8.

Tkalnico za platno — po domačem povedano krosna — si lahko ogleda v Maribori v Kaznilnici, Pobrška cesta. Če je tkalnica nove forme, de jo vredno ponarediti i v Prekmurji razširiti kje se teliko lenü pova. Tkalci poglednite jo.

Velika krivica! Direkciji za agrarno reformo na znanje! 136. naredba ministra za agrarno reformo določa, da se od plüga zemlje osemkrat, od plüga travnika pa desetkrat teliko mora arende sbrati kak je ka-

tasterski dohodek. Za razmerjenjé ednoga plüga se računa deset koron. To je bila lepa odredba a podrejenci g. ministra so toj odredbi v Prekmurji figo pokazali. Že smo omenili, ka so Bistričanci nazaj dobili 1390 koron od beltinskoga sekvestra. Pa občina pravi, da stem že ne zadovoljna. Mi ne vemo, ma prav ali ne več terjati, nego teliko, znamo ka na desetjere leži penez našega siromaškoga ljudstva krivično pobranoga v kasi pod nadzorstvom agrarne reforme. Glejmo znova en zgléd. Občina Lipovci je dobila z arende 11 i 1/4 plügov senočati, štere so v 5. razredi i katarski dohodek ednoga plüga nosi 8 koron 03 filere. Od ednoga plüga bi zato Lipovčarje dužni bili plačati 80 koron i 03 filerov, plačali so pa od procele 130 koron. Meli so 22 procel, na plüg pride tak 260 koron arende to je trikrat teliko so plačali ubogi ljudje arende, kak bi dužni bili. Pitamo agrarno direkcijo, zaslužijo tisti sekvestri, ki so si niti teliko trüda ne vzeli, da bi poglednoli katarski dohodek i po njem zračunali arendo, da bi duže zvršavali svojo „imenitno“ službo? Ali je direkcija zato bo morebit zagovarjala, ar se vüpa, ka do dobri kortešje za demokrate i samostojne? Zahtevamo odstranitev nevernih uradnikov taki i povračilo naših krivično sterjanih penez.

Cena živine v Maribori i pri nas. Naj vam krv ne zavre, dragi Prekmurci! Zadnji tork, kda je v Maribori senje bilo, so te cene valate: za najbolje sloko živinče 10 K., za naj debelejšo 14 K., za breje i dojne krave pa 17 K., po kili na živo vago. I pri nas? Je ne to v nebo kričeča krivica? Zato pa zahtevamo naj se pravde spunjajavo i je prosta trgovina z živinov v Prekmurji tak kak po celoj Jugoslaviji. Svojo zahtevo naznanimo g. c. komisari i njegovomi namestniki kak i g. orožniškomi majori pa se vüpamo, ka pravdi ali spravijo veljavo ali pa odstopijo od svoje službe, ar če nemajo moči, da bi se pod njihovim ravnanjom pravda zdržavala, so dužni tistomi dati mesto, ki de hasno državi z obdržavanjom pravde.

Beltinske spake? Pod tem naslovom so prinesle „Novine“ sept. 19. eden članek! Spaka je ravno ne tak velka bila, kak je to člankar popisao. Naimre vsi, ki so se udeležili te orlovsko veselice — pitajo, ka za spake je tam bilo? Pisatelj toga člana spozna to, da je prireditel lepo izpelana bila. Ali telko že ne privošči orlom, da bi na pisao in povedao, da je na telko lepa bila, da nanč od vöžolani bi nej telko človek čakao.

Čast njim, ki so predavali in tistomi ki se je z njimi trüdio! Šteri so nazoči bili znajo, kakše je preda-

vanje bilo, naš preveči krščanskoga mišljenja pisatelj je ne našao več reči pohvaljenja, nego ena takom koraki je samo spako vido. Najveko spako je vido on v plesi, in v svojem člani tak naprej — da kak či bi razno Orli krivi bili — od šteri pa vsaki zna, ka so se z celov močjov branili proti plesi, in gde so vidili, ka jo nej mogoče prebrantiti, so domo oddali! Ali je to spaka bila? Rajši dopustiti ples, kak goste priti in piti, gledati in ob to brez razuma pijane viditi? To bi se gvišno zgodilo, či bi plesa nej bilo! Spaka je to, či so gancanci vogrski spevali? Pesem je mednarodna i Ravno tej gancanci sa najlepše slovenske in češke pesmi tudi spevali! „Vino — je teklo“ piše — kakaj pa inda nej spaka, da bole teče? Ali zna biti, ta veselica je kriva, da so z Huberovi kačuh leder dojrezali? Šteri so plesati — so nej meli časa dojrezati! Misamo proti plesi — nego pri toj priliki je nači nej moglo biti. — To so tiste beltinske spake, štere je samo eden človek vido za spake, nego so spake, štere so prave spake — od tisti pa bomo na drugom mestu pisali — in naj na te spake pazi tisti, šteromi je velka briga zato, da da veljavo pravdi. (Te članek smo tudi objavili za pravice voljo. Op. ured.)

Gospodarska zadruga. Od Gospodarske zadruge, štera ma svoje podružnice tudi v Prekmurji razširjavo gotovi ljudje i to so šidovi pa trgovci, šteri se bojijo konkurence pa sa svojo ogromen dobiček, življive glasi. V pojasnilo ljudstvi pa naj bodo eti podatki, šteri so bili od gospoda revizora uradno potrjeni. Gospodarska zadruga je mela v svojem drugom posloznom leti 2 193 zadržalnikov, šteri so vplačali deležov v skupnom sneski 154.802 K. Celotni promet je v imenüvanom posloznom leti zasao 186.753.089.20 K. In je dosego 328.909.88 K., čistega dobička, šteri se je po pravilih zadruga pripisao rezervi. Tak je rezerva zasala dne 1. julija 1920 i. 527.962.27 K. In nevedenih številka pač lahko vsaki vidi, v kakšem dobrom položaji je zadruga, da bi prišlo do ploma je izključeno i da so glasi od strážnoga zgübička popolnoma zmišljeni. Zvün toga majo Prekmurci po velkoj večini samo deleže po 20 K., in v tem slučaju propada, (zavörtivanja) ka pa je nemogoče, bi zgübili samo 100 K. Dostične osebe pa, štere trošijo glasi, naj ljudstvo naznani načelstvu Gospodarske zadruge v Gornjoj Radgoni, štera je bo sodniško zasledüvala.

Vajenec (inas)

se sprejme v gostilno g. Lenarič Viktora v D. Lendavi, ki je s poštene rodbine,

Poslano.

„Prekmurški glasnik“ mené napada, da sam jaz pri priliki kmečke zveze ogrske pesmi zahteval igrati! Vojaška godba je igrala! Prekmurški glasnik bi mogo znati, da je pesem mednarodna. Vojaška godba bi pa ešče bole mogla znati, či slobodno ogerske pesmi igra ali ne. Bilé so pa ravnič tak hrvatske i slovenske pesmi tudi kak ogerske. Bili so nazoči tudi visiki vojski častniki, če se njim ne vidilo, zakaj so ne protestirali? Vaš namen je gvüšno bio po dühovniki edno vdariti. Či vi do za jütra 6—7 si date igrati, je nej nevola. Dostokrat iz inozemstva prestavlene pesmi tudi! Jaz zato nemrem, či sam na Ogorskem zgojeni bio pa druge pesmi ne poznam! Vi ste šteli mené na maloga napraviti — pa vas za gvüšam, ka sam v Prekmurji vekši postao. Vi ste šteli velki bi ti stem, — to je gvüšno, ka ste menši postali. To bi vas rad pitao, zakoj mené z kmečkov zvezov naprej prineséte? Ne politiziram! Menje brige mam ž njov, kak vi! Pišite dale, — bomo vidli što bode ménsi! Vi bi radi pometati pri drugi vratojne vejte pa to, ka bi pri vas bole, trbelo pometati. To je moj odgovor, — in kakštéc me bodete nadale blatili, odgovora ne dobite, ar vas za ménsé štimag, kak do bi vredni bili na odgovor!

DELI ŠTEFAN
belt. kaplan.

Gospodarstvo.

Prosto žganje.

Po vseh pokrajinah Jugoslavije zvün Srbije se ne bo več plačüvala trošarina (poleta) od 20. septembra mao od onoga žganja, štéro bodo posamezniki iz svojih pridelkov izdali za domačo potrebo.

Pitanje, kelko što smej žgati? Či je koteo ne vekši od 80 litrov, te vsaka družina, štéra ne računa več kak pet kotrig. sme žgati 24 vör. Če od pet več ali od deset menje članov čte, dva dni; če pa od 10 kotrig več računa, slobodno žge tri dni. To se razmi, či vinske drošje žgemo. Či pa juboka, grüške, ne stisnjene vinske tropine žgemo se dvakrat tak dugi čas dopüsti žgati. Pri stisnjeni, to je vösprejšani tropinaj pa trikrat tak dugi čas dovoljen. Če pa što zvün toga ešče več ma in šče žgati, od tistoga de že mogao plačati trošarino. (fogyasztási adó.)

Pri določitvi števila družinskih kotrig se računajo samo le oni, ki so 12 let stari.

To ešče itak ne vse. Da že to znamo, te si moremo poskrbeti tis-

kovine za to potrebne, dva izvoda: prijavnoga in preglednoga. Te tiskovine se dobijo pri financah ali pa pri gospodarskem uradi delegacije ministerstva financ v Ljubljani. Cena ene pole (2 lista) znaša 1 krono.

Rubrike teh listov moremo spuniti, občinski predstojnik podpiše in potrdi, da so podatki resnični in potem je nesemo k financam, štéri nam doioči čas, kda lahko začnemo z žganjom.

Ostro bodo kaštigani oni, ki bi duže časa žgali, kak njim je naprejpisano, ali na drugom kotlih, kak je prijavleni.

Ta odredba valá od 20. septembra.

Da tiskovine morejo že izpolnjene in od občinskoga predstojnika (župana) potrjene prinesiti k oddelki finančne straže, zato se priporáča, da županstvo naroči potrebne tiskovine za vse svoje občane pri gospodarskom uradi delegacije ministerstva financ v Ljubljani.

Finančni minister je notripelao nove dáče na vino i meso. V Prekmurji za meso valá tista porcija, kak v drugih pokrajinah Slovenije, veljajo pa tisti predpisi kak so dosedaj veljali. *Od vina več v Prekmurji ne bo trbelo plačati porcije nikomi; samo krémari plačajo trošarino (ficerung) 14 kron od hektolitra.*

Podpirajte Novine!

Mastin

primešaj krmí; vsaki tjeđen edno prgiščo, če se pa dáva kak nadomestilo za krmo, te 2 prgišči. 5 zavojčkov Mastina, prahú za krmíjenje zdrave, debele živine, za stvarbo belic i mleka, zadostüje za 6 mesecov za vsako živinče. Dobo je najvekše premije v Londoni, Parizi, Rimi, Beči. Na jezere gospodarov ga hvali i znova küpuje. Zahtevaj ga pri lekarnari (apotekari) ali pri trgovci, vsaki ga lahko prosto odáva. Ali pa piši lekarni Trnkoci v Ljubljani, Kranjsko, po 5 zavojčkov. Košta 30 K 50 fil. z poštninov.

Mršavost (krlavost)

srbeščico, kraste, lišaje, vniči pri človeki mast proti mršavosti. Brez dišeca i ne maže perila. I lonček za edno osebo s poštninov 12 K 50 fil. pri lekarni Trnkoci, Ljubljana.

Edna Wiesevrste

Wertheimkassa

in tri treverzi so taki na prodajo. Kje, se lahko pozve pri poštnom uradi v Beltincih.

Portland cement

i vapno se dobi pri Bratina Vekoslavi v Križavcih pri Ljutomeri (Lotmerki). Oda on tudi benzinmotor (peč) z mlatilnicov (gümlom) za 13,000 koron.

Franc Seršen, trgovec v Ljutomeri pri cerkvi ma zmérom veliko zbiro lepoga i močnoga blaga za moške i ženske obleke, štere odava po najzmernejših cenah. Pri Seršemi se dobi tudi vsevrste svilo za mlinska sita (pajtlne) po najnižišoj ceni.

5¹ 2

orala (plügov) prvovrstnega ameríkanskega vinograda v svetovnoznanih ljutomerskih gorica h blizu Jeruzalema, in povrh 3 orale zemlje, se takoj prodá. Gosposka hiša, klet, vinčarija, stiskalnica, cisterne, vse zidano, v najbolšem stani. Tudi dobre vinske posode okoli 4500 litrov, se prodá istotam. Natančnejša pojasnila pri odvetniku dr. Marku Stajko, Ljutomer.

Sluke

za legitimacije izvršuju se v 10 minutah pri Eleku Schrantz v D. Lendavi (prek od cerkvi.)

Tisk: E. Balkanji Dolnja Lendava.

FRANC BEDIČ i DR.

trgovina z mešanim blagom

== v Eckerovoj hiši ==

Dolnja Lendava.

Prodajamo vsefelé robo, imamo veliko zalogo moški i ženski štofov in cajgov. Prodajamo moške i ženske obleke, nadale drúke, cefire, platno i. t. d., kakor túdi raznovrstno špecerijsko blago.

Prodajamo vse ponajnišisih cenah.

K prodaji.

V Dolnjoj Lendavi:

1 hiša z dvema stanovanjoma po 3 sobi, kúnja, klet in pivnica in z 8¹/₂ plúgov prveverste zemlje.

Edne gorice 7 plúgov z hišov vret.

Eden plúg goric brez hiše.

2¹/₂ plúga goric z hrambov.

Edna gostilna najboljša Ferency-Halász.

V Dugovesih:

1 verstvo stoječe iz hiše, štale 2¹/₂ plúga goric in 3 plúge oratje zemlje.

1 verstvo stoječe iz hiše, štale in 5 plúgov zemlje.

6 plúgov zemlje túdi po plúgih se oda.

4 plúge loga (šume.)

Edna gostilna (Csipkés.)

Ki ščejo kúpiti, naj se obernejo k odvetniki Viljem Némethy dr. v Dolnjoj Lendavi.

Gospodarska Zadruga za Prekmurje, Mursko Polje i Slovenske gorice r. z. z. o. z.

odáva: razne tkanine za moške i ženske obleke, vseh vrst začimbe, črevlje, usnje (leder), deske (blanje), stavbeni les (za cimpranje), poljedelske stroje (mašine).

Kúpúje: pšenico, žito, kukorico, hajdino, proso, oves, kože, pač vse kmečke pridelke. Posredúje (pomaga kúpiti) pri kúpili vekših poljedelskih strojov, kak parnih mlatilnic (mašin za mlatiti), motorov i. t. d.

Pravico kúpúvati i odavati zadrugi majo samo kotrige. Nove kotrige (člani) se sprijmejo v zadružnoj pisarni v Gornjoj Radgoni i pri vseh podrúžnicah.

Glavna trgovina i pisarna v Gornjoj Radgoni.

Podrúžnice: Gornja Radgona, Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeri (Lotmerki), Beltinci.